

به نام خدا

تأثیر محرک های سیستم تولید یکپارچه (پایدار؛ سبز؛ ناب؛ شش سیگما و چابک) بر عملکرد سازمانی (مورد مطالعه شرکت مواد غذایی برتر)

نام استاد راهنما: دکتر آناهیتا سالاری

نام استاد مشاور: دکتر نازنین پیله وری

نام استاد داور: دکتر محمد حسین درویش

نام دانشجو: سحر شعبانی چافجیری

تابستان ۱۴۰۲

بیان مسئله

در محیط امروزی، توانایی شرکت‌ها در واکنش به پویایی‌های محیط و حفظ عملکرد آن، عامل اصلی موفقیت است. چابکی به توانایی شرکت‌ها در واکنش سریع و پیشرفت در بازارهای رقابتی، اشاره دارد؛ که با عدم قابلیت پیش بینی و تغییر دائمی توصیف شده‌اند. چابکی زنجیره تامین، یکی از عوامل اساسی در مدیریت مدرن زنجیره‌های تامین، در نظر گرفته شده است. به علاوه، در جهان رقابتی حاضر، چابکی زنجیره تامین، به عنوان مهمترین عامل در نقش آن در کمک به شرکت‌ها جهت حس‌گیری از تغییرات بازار و نیز عرضه و تقاضای همزمان، و کاهش زمان انتظار، نشان داده شده است. پژوهشگران این حوزه در تلاش برای یکپارچه سازی زنجیره تامین هستند. پارادایم‌های مختلف مدیریت، از جمله ناب، چابک، پایدار و سبز برای مدیریت زنجیره تامین بکار گرفته شده است. زنجیره تامین لارج تلاش دارد رویکردهای ناب، چابک، پایدار و سبز را در فضای مدیریت زنجیره تامین کناره هم بنشانند تا از مزایای تک تک آن‌ها بهرمنند شده و همزمان کاستی‌های آن‌ها را بپوشانند. **در میان صنایع فعال در کشور، صنعت مواد غذایی از پویایی، پیشرفت و تنوع خاصی برخوردار است** بنابر چشم انداز ۱۴۰۴، ظرفیت تولید مواد غذایی در ایران باید به فراتر از ۳۰۰ میلیون تن افزایش یابد، عدد و رقمی که با وجود توفیقات حاصل شده بسیار در این عرصه (صنایع غذایی) همچنان تا نائل شدن به سقف لحاظ شده در سند چشم انداز، فاصله بسیاری احساس می‌شود. با بیان تفاسیر گفته شده فوق سوال اصلی محقق این است **که محرک‌های سیستم تولید یکپارچه (پایدار؛ سبز؛ ناب؛ شش سیگما و چابک) بر عملکرد سازمانی چه میزان تاثیر دارد؟**

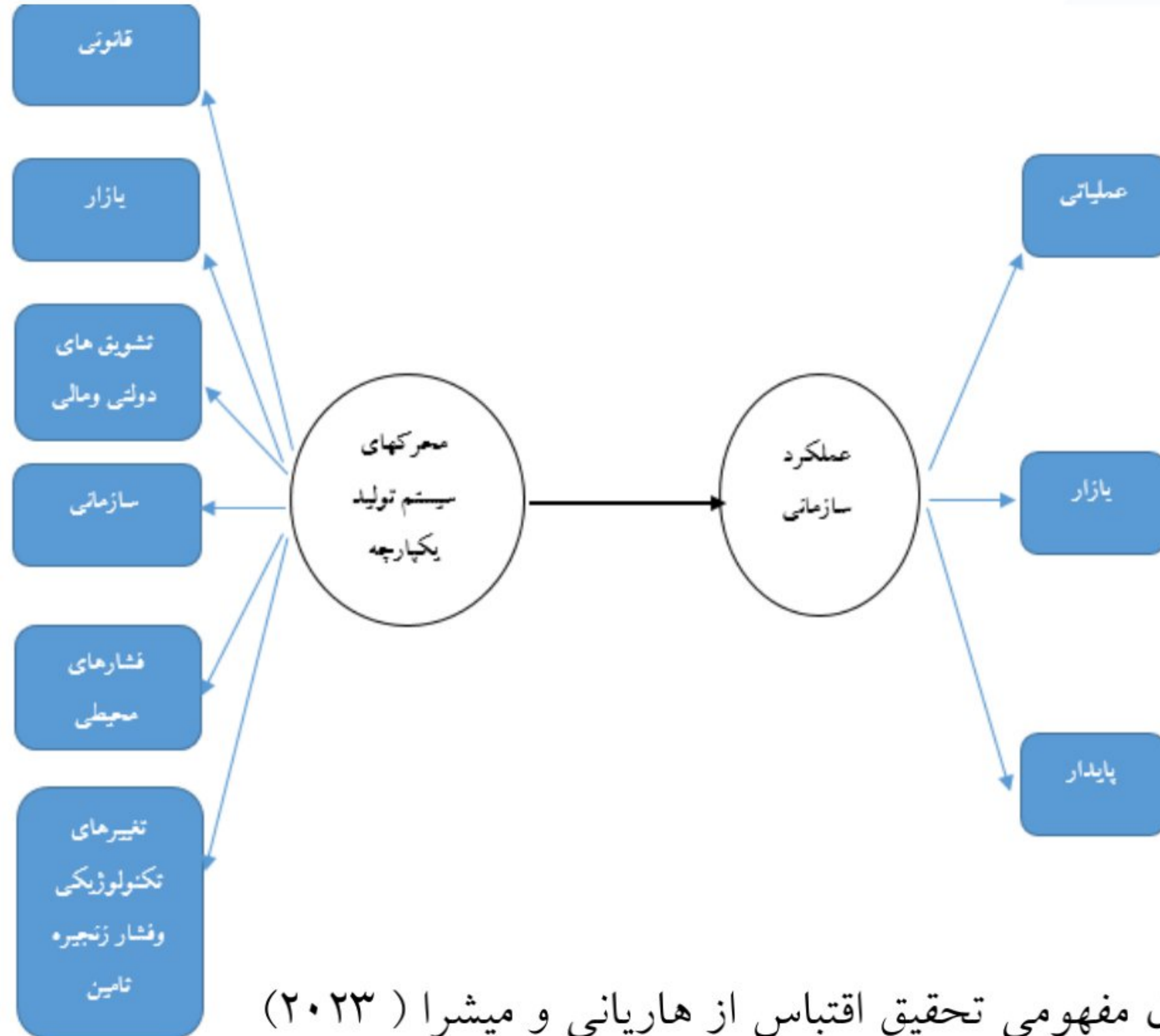
اهمیت موضوع

رسیدن به مقوله نوآوری در زنجیره تامین ضرورت توجه به زنجیره تامین یکپارچه (پایدار؛ سبز؛ ناب؛ شش سیگما و چابک) از ضروریات این حوزه می باشد. **یکی از قابلیت‌هایی که جهت دستیابی به رقابت پذیری زنجیره تامین ضروری است، چابکی می باشد.** چابکی استراتژی که در برگیرنده راهبردهایی برای بهبود عملکرد زنجیره تامین است نیازمند به کارگیری تکنولوژی‌های جدید در کنار سایر راهکارهای آن است. **یکی دیگر از عوامل مهم موثر بر زنجیره تامین مفهوم مدیریت زنجیره تامین سبز می باشد.** مدیریت زنجیره تامین سبز یک چالش دسته جمعی توسط شرکت است و صرفاً استقرار رویه های سبز در شرکت نیست بلکه بهبود پایدار و کلی عملکرد محیطی در همه سطوح مدیریت و در سطح عملیاتی است. **مفهوم مدیریت زنجیره تامین با اضافه شدن مفهوم پایداری به آن گسترده تر شده است. پایداری به یک تعادل مناسب بین توسعه اقتصادی، نظارت محیطی و دارایی اجتماعی اشاره دارد.** تعاریف مختلفی از **الگوی ناب** را میتوان در ادبیات یافت، اما همه آنها اصل یکسان زیر را به اشتراک میگذارند: به حداقل رساندن هزینه و حذف ضایعات. علاوه بر ضرورت وجود هر پنج راهبرد در مدیریت زنجیره تامین، اولویت بندی آنها براساس شرایط حاکم بر صنعت ضروری است. همچنین، مدیران باید بتوانند تعادلی نسبی در میان راهبردها و شیوه های ممکن ایجاد کنند. مدیریت زنجیره تامین یکپارچه رویکردی است که این راهبردها را در فضای مدیریت زنجیره تامین کنار هم قرار می دهد و به استفاده از مزایای تک تک آنها به طور همزمان منجر می شود و کاستی های آنها را می پوشاند.

اهداف اصلی تحقیق

- تبیین تاثیر بعد قانونی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی
- تبیین تاثیر بعد بازار سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی
- تبیین تاثیر بعد تشویق های دولتی و مالی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی
- تبیین تاثیر بعد سازمانی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی
- تبیین تاثیر بعد فشار محیطی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی
- تبیین تاثیر بعد تغییرهای تکنولوژیکی و فشار زنجیره تامین سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی
- تبیین تاثیر محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملیات سازمانی
- تبیین تاثیر محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد بازار سازمانی
- تبیین تاثیر محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد پایدار سازمانی.

مدل مفهومی پژوهش

مدل مفهومی تحقیق اقتباس از هاریانی و میثرا (۲۰۲۳)

تعاریف مفهومی

زنجیره تامین سبز

مدیریت زنجیره تامین سبز به صورت خلاصه عبارت است از: فرایند به کار بردن ورودی‌های دوست‌دار محیط زیست و انتقال این ورودی‌ها به خروجی‌ها که می‌توانند در پایان چرخه عمر اصلاح یا دوباره مصرف شوند.

زنجیره تامین پایدار

مدیریت زنجیره تامین پایدار عبارت است از مدیریت استراتژیک جریان‌های مواد و اطلاعات مالی از تامین‌کننده تا مشتری به نحوی که منابع طبیعی، حقوق اجتماعی افراد و منابع مالی سازمان‌ها را تا حد امکان محفوظ نماید.

زنجیره تامین ناب

تولید ناب عبارت است از: «یک سیستم کسب و کار برای سازماندهی و مدیریت توسعه محصول، عملیات، تامین‌کنندگان و روابط با مشتری است که نیاز به تلاش‌های انسانی کمتر، فضای کمتر، سرمایه کمتر، زمان کمتر برای تولید محصولات با ضایعات کمتر مطابق با نیاز و خواسته مشتری در مقایسه با سیستم تولید دوره قبل یعنی تولید انبوه دارد.

تعاریف مفهومی

شش سیگما

شش سیگما یک نگرش منضبط، داده محرک و روشی برای حذف عیب‌ها در هر فرایند و محصول می‌باشد. این فرایند از ساخت تا فروش را در برمی‌گیرد و شامل همه محصولات و خدمات ارائه شده از سوی یک سازمان می‌گردد.

زنجیره تامین چابک

یک زنجیره تامین چابک به دنبال آن است تا مشتریان و کارکنان را غنی و ارضا کند. یک زنجیره تامین چابک قادر است تا به صورت مناسبی به تغییراتی که در محیط کاری اش روی می‌دهند، پاسخ دهد.

عملکرد سازمانی

عملکرد در لغت یعنی حالت با کیفیت کار کرد. بنابراین، عملکرد سازمانی یک سازه کلی است که بر چگونگی انجام عملیات سازمانی اشاره دارد

فرضیه های پژوهش

- بعد قانونی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- بعد بازار سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- بعد تشویق های دولتی و مالی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- بعد سازمانی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- بعد فشار محیطی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- بعد تغییرهای تکنولوژیکی و فشار زنجیره تامین سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملیات سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد بازار سازمانی تاثیر معناداری دارد.
- محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد پایدار سازمانی تاثیر معناداری دارد.

پیشینه تحقیق داخلی

○ مصلح (۱۴۰۱) " بررسی رابطه زنجیره تامین با عملکرد سازمان در شرکت سیمان فارس " ، یافته های این تحقیق نشان داد که عملکرد زنجیره تامین بر عملکرد سازمان تاثیر معنا دار دارد. همچنین وابستگی عرضه کننده بر زیر ساخت های زنجیره تامین تاثیر معنادار دارد. بعلاوه زیر ساخت های زنجیره تامین بر فرآیندهای انسجام ارزشی زنجیره تامین تاثیر معنادار دارد. علاوه بر این فرآیند های زنجیره تامین بر روابط موثر در زنجیره تامین تاثیر معنادار دارد. همچنین یافته های تحقیق نشان داد که فرآیند های زنجیره تامین بر عملکرد در زنجیره تامین و روابط موثر در زنجیره تامین بر عملکرد در زنجیره تامین تاثیر معنادار دارد.

○ دهقان خلیل نژاد و عارف (۱۴۰۱) " بررسی تاثیر قابلیت ها و اقدامات مدیریت کیفیت زنجیره تامین بر عملکرد نوآوری و عملیاتی (مورد مطالعه ی شرکت های صنایع غذایی مشهد) "، روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه ی گردآوری اطلاعات، توصیفی- پیمایشی است و برای آزمون فرضیات و پاسخ گویی به سوالات، از مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شده و درنهایت با تایید فرضیات پژوهش مشخص گردید که قابلیت ها و اقدامات مدیریت کیفیت زنجیره تامین بر عملکرد نوآوری و عملیاتی تاثیر گذار است.

○ و ...

پیشینه تحقیق خارجی

- هاریانی و میشرای (۲۰۲۳) "ارایه مدل زنجیره تامین یکپارچه و عملکرد سازمان"، اثر ترکیبی رقابت، تقاضای مشتری و تکه تکه شدن بازارهای انبوه به بازارهای چندگانه در حال حاضر در هند برجسته تر است تا سازمان را به پذیرش عملکرد ISGLSAMS نسبت به فشار زنجیره تامین و تغییرات تکنولوژیکی سوق دهد. رقابت، تقاضای مشتری و تکه تکه شدن بازارهای انبوه به بازارهای چندگانه نیز بر فشار زنجیره تامین و تغییرات تکنولوژیکی برای ISGLSAMS تأثیر خواهد گذاشت.
- کبیر و همکاران (۲۰۲۰) "پیش بینی عملکرد زنجیره تامین سبز"، با استفاده از یک مطالعه موردی در یک صنعت واقعی، روش این مدل نشان داده شده است. تجزیه و تحلیل حساسیت همچنین برای بررسی حساسیت نسبی عملکرد زنجیره تامین سبز به هر یک از شاخص های عملکرد انجام می شود. انتظار می رود نتیجه این تحقیق به مدیران و دست اندرکاران GSCM در بهبود توانایی تصمیم گیری خود کمک کند، که در نهایت منجر به بهبود عملکرد کلی سازمان می شود.
- ...

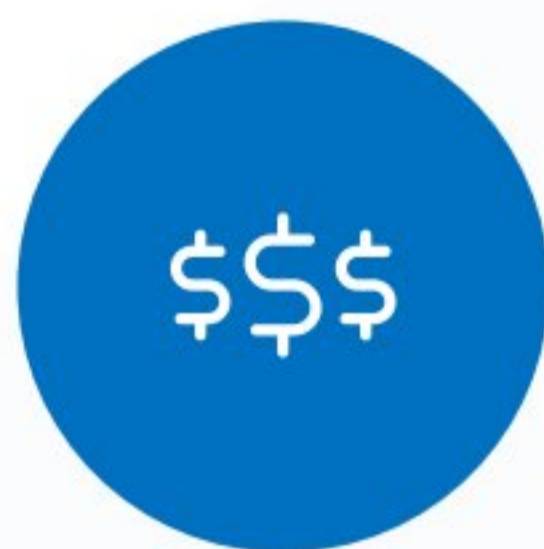
روش تحقیق

حجم نمونه

روش نمونه گیری: تصادفی طبقه ای
از فرمول کوکران ، نمونه ۱۸۱ نفر به دست آمد.

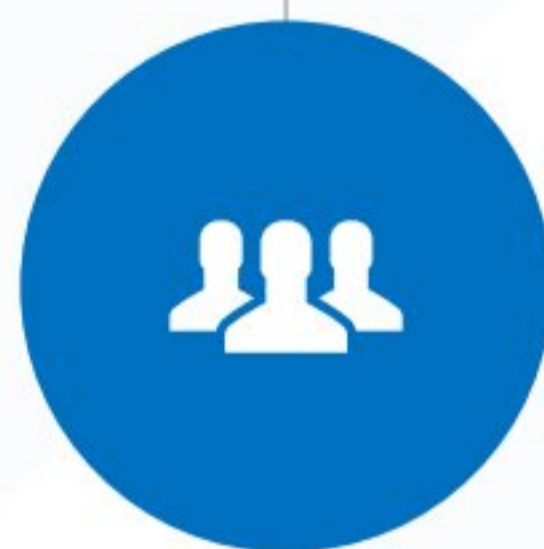
قلمرو مکانی

کارکنان و مدیران بخش های فن آوری
اطلاعات ؛ بازاریابی ؛ فروش و تامین
محصول شرکت مواد غذایی برتر

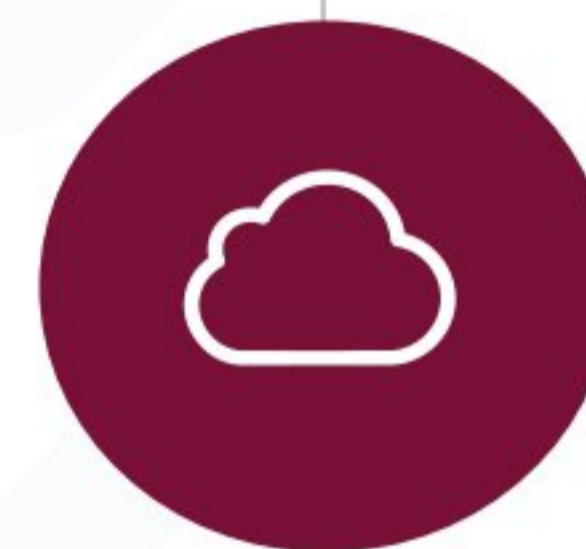
قلمرو موضوع

حوزه مدیریت کسب و کار و فناوری اطلاعات

قلمرو زمانی

سال ۱۴۰۲

روش تحقیق

ابزار گردآوری داده ها
پرسشنامه (۳۷ سوال)

روش و نوع تحقیق
تحقیق کاربردی / توصیفی و
پیمایشی

روش تجزیه و تحلیل داده ها
➤ در سطح توصیفی: درصد و فراوانی با
نرم افزار SPSS22
➤ در سطح استنباطی: نرم افزار Smart PLS

پایایی و روایی ابزار پژوهش (پرسشنامه)

برای سنجش پایایی ابتدا پرسشنامه تحقیق در بین ۳۰ نفر از افراد نمونه آماری جامعه مورد مطالعه توزیع و سپس جمع آوری می گردد و مورد سنجش قرار می گیرد.

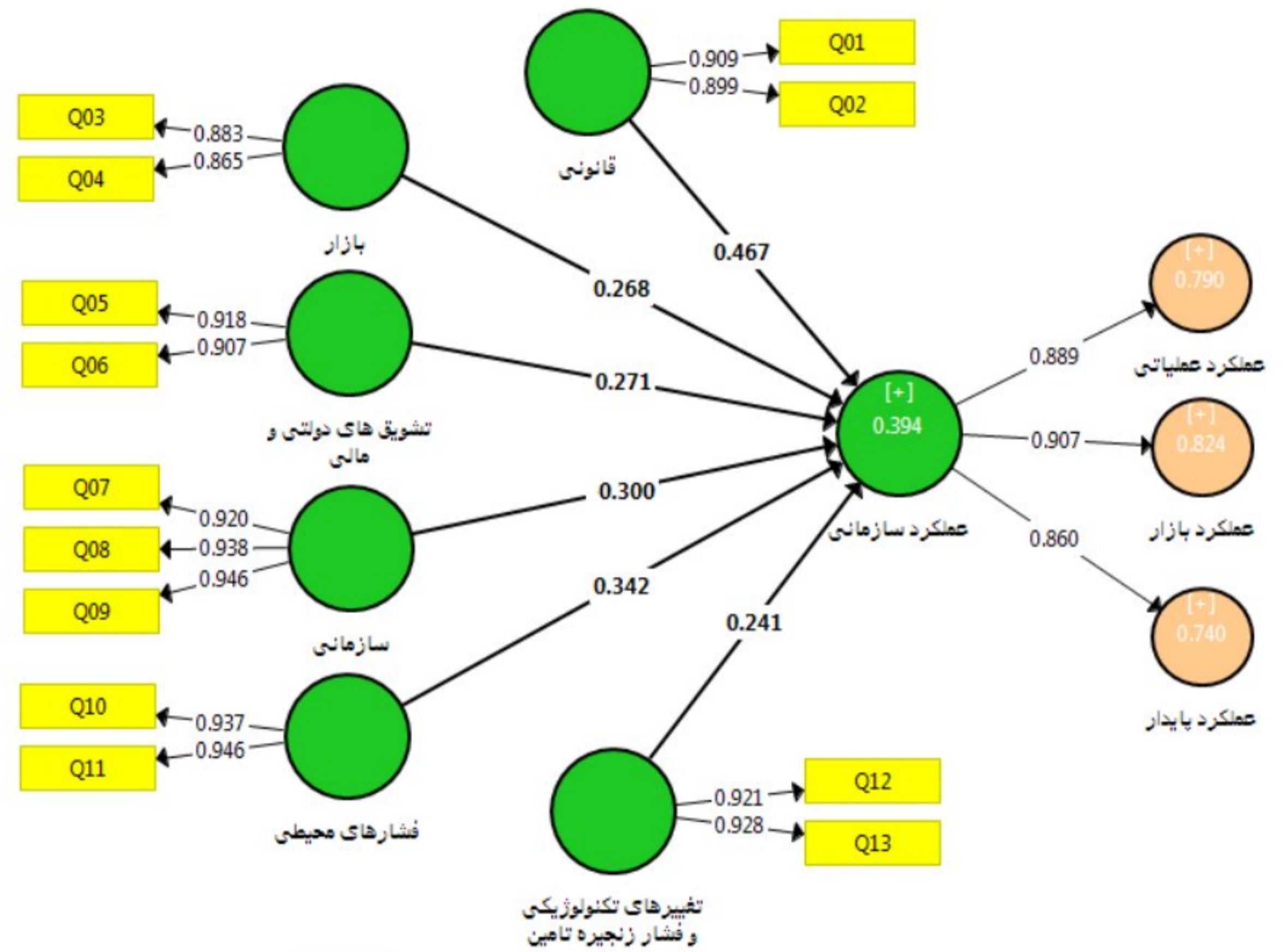
شماره سوالات	آلفای کرونباخ	شاخص
۱-۲	۰/۷۲۸	قانونی
۳-۴	۰/۸۱۱	بازار
۵-۶	۰/۷۲۹	تشویق های دولتی و مالی
۷-۹	۰/۸۰۵	سازمانی
۱۰-۱۱	۰/۸۶۵	فشارهای محیطی
۱۲-۱۳	۰/۷۳۵	تغییرهای تکنولوژیکی و فشار زنجیره تامین
۱۴-۲۵	۰/۸۴۶	عملکرد عملیاتی
۲۶-۳۲	۰/۸۱۹	عملکرد بازار
۳۳-۳۷	۰/۸۲۲	عملکرد پایدار

در پژوهش حاضر از روایی صوری و روایی سازه و تشخیصی جهت سنجش روایی ابزار تحقیق استفاده شده است.

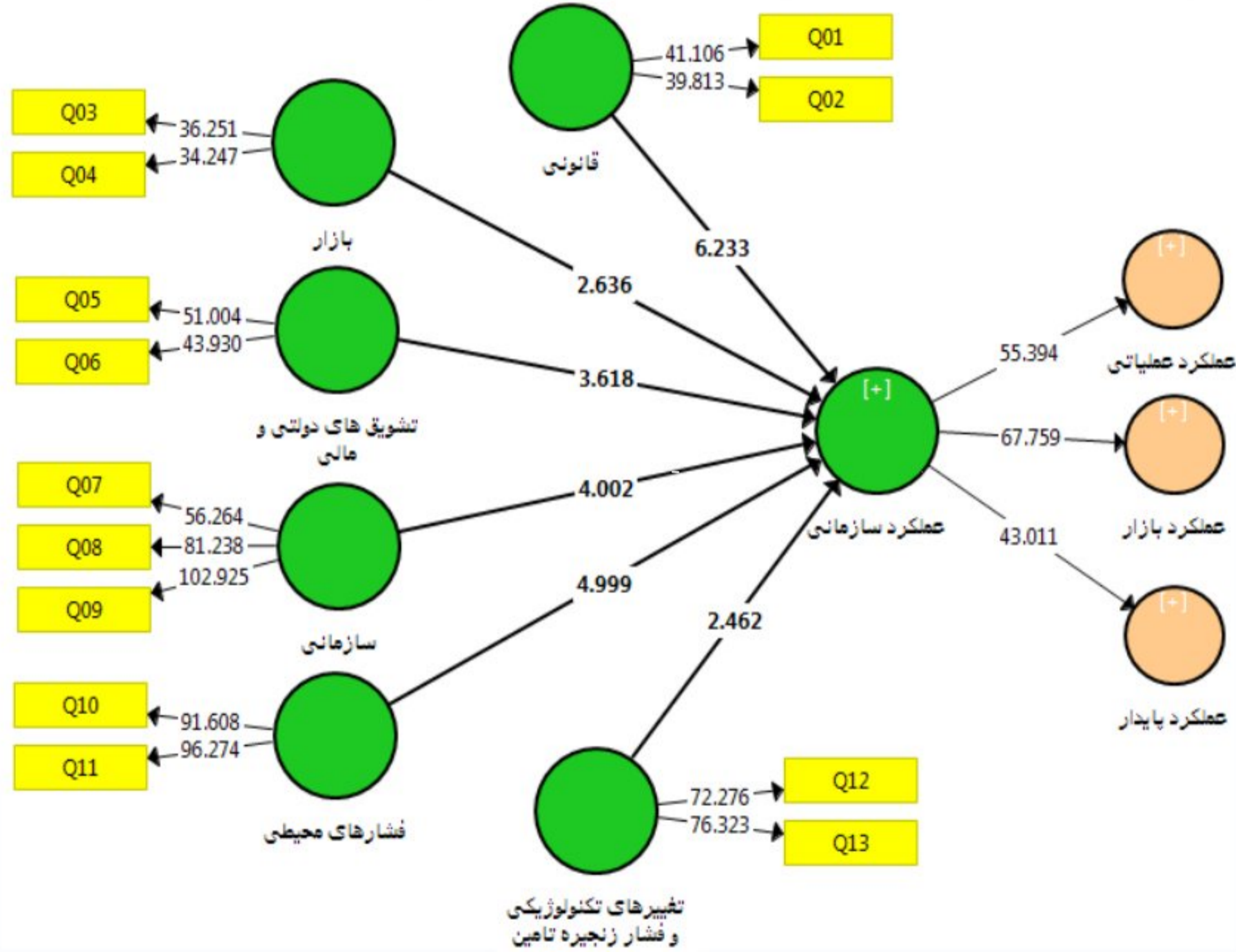
تجزیه و تحلیل توصیفی

سن	کمتر از ۳۰	۳۰ تا ۴۰	بالای ۴۰ سال
	۳۲ (۱۷/۷)	۸۶ (۴۷/۵)	۶۳ (۳۴/۸)
جنسیت	مرد	زن	
	۱۲۲ (۶۷/۴)	۵۹ (۳۲/۶)	
تحصیلات	لیسانس	فوق لیسانس	دکتری
	۳۳ (۱۸/۲)	۱۳۱ (۷۲/۴)	۱۷ (۹/۴)
سابقه کار	کمتر از ۱۰ سال	۱۰ تا ۲۰ سال	بالای ۲۰ سال
	۷۰ (۳۸/۷)	۴۹ (۲۷/۱)	۶۲ (۳۷/۳)

ضرایب مسیر استاندارد مدل مفهومی پژوهش

نتایج آزمون تی - استیودنت برای بررسی معناداری ضرایب مسیر

نتایج حاصل از ارزیابی مدل ساختاری برای بررسی فرضیه های پژوهش

ردیف	مسیر	ضریب مسیر (β)	عدد معنی داری (t-value)	نتیجه آزمون
۱	قانونی ← عملکرد سازمانی	۰/۴۶۷	۶/۲۳۳	تایید
۲	بازار ← عملکرد سازمانی	۰/۲۶۸	۲/۶۳۶	تایید
۳	تشویق های دولتی و مالی ← عملکرد سازمانی	۰/۲۷۱	۳/۶۱۸	تایید
۴	سازمانی ← عملکرد سازمانی	۰/۳۰۰	۴/۰۰۲	تایید
۵	فشارهای محیطی ← عملکرد سازمانی	۰/۳۴۲	۴/۹۹۹	تایید
۶	تغییرهای تکنولوژیکی و فشار زنجیره تامین ← عملکرد سازمانی	۰/۲۴۱	۲/۴۶۲	تایید

نتایج تحلیل رگرسیون دو متغیره محرک های سیستم تولید یکپارچه و عملکرد عملیاتی سیستمی

آزمون معناداری رگرسیون								
<i>p-value</i>	<i>F</i>	R^2	<i>R</i>	<i>P-value</i>	<i>t</i>	β (استاندارد شده)	β	گویه
				۰/۰۰۱	۷/۲۵۱	---	۱/۴۰۷	(ضریب ثابت)
۰/۰۰۱	۱۷/۴۰۵	۰/۴۳۴	۰/۶۵۹	۰/۰۰۱	۱۱/۷۲۲	۰/۶۵۹	۰/۶۲۱	محرک های سیستم تولید یکپارچه

نتایج تحلیل رگرسیون دو متغیره محرک های سیستم تولید یکپارچه و عملکرد بازار سیستمی

آزمون معناداری رگرسیون								
<i>p-value</i>	<i>F</i>	R^2	<i>R</i>	<i>P-value</i>	<i>t</i>	β (استاندارد شده)	β	گویه
				۰/۰۰۱	۷/۴۳۷	---	۱/۷۸۵	(ضریب ثابت)
۰/۰۰۱	۶/۶۰۸	۰/۲۵۳	۰/۵۰۳	۰/۰۰۱	۷/۷۸۵	۰/۵۰۳	۰/۵۱۰	محرک های سیستم تولید یکپارچه

نتایج تحلیل رگرسیون دو متغیره محرک های سیستم تولید یکپارچه و عملکرد پایدار سیستمی

آزمون معناداری رگرسیون								
<i>p-value</i>	<i>F</i>	R^2	<i>R</i>	<i>p-value</i>	<i>t</i>	β (استاندارد شده)	β	گویه
				۰/۰۰۱	۶/۲۷۵	--	۱/۶۵۱	(ضریب ثابت)
۰/۰۰۱	۴۷/۰۴۳	۰/۲۰۸	۰/۴۵۶	۰/۰۰۱	۶/۸۵۹	۰/۴۵۶	۰/۴۹۳	محرک های سیستم تولید یکپارچه

پیشنهادات

فرضیه ۱: بعد قانونی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود تا شرکت از قوانین و مقررات بین‌المللی و دولتی جهت اجرای مدیریت زنجیره تأمین سبز استفاده نماید و در این خصوص به روز باشد.

فرضیه ۲: بعد بازار سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود که مدیران، سیستمی را جهت مدیریت بهتر ارتباط با مشتری در خصوص درک و دریافت درست و به موقع خواسته های مشتریان پیاده سازی نمایند تا بتوانند تصورات و الزامات اجتماعی مشتریان به درستی و در زمان مناسب دریافت نموده و اجرایی نمایند.

پیشنهادات

فرضیه ۳: بعد تشویق های دولتی و مالی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود تا یارانه سرمایه گذاری، کمک بلاعوض، حمایت تحقیق و توسعه توسط دولت در دسترس شرکتها قرار گیرد.

فرضیه ۴: بعد سازمانی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- برگزاری سمینار آموزشی در خصوص اهمیت و رعایت عملکرد اجتماعی، زیست محیطی، بازار و غیره برای کارکنان، مشتریان و تأمین کنندگان برای افزایش درک آنها پیشنهاد می گردد.

پیشنهادات

فرضیه ۵: بعد فشار محیطی سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود تا انتظارات جامعه، به خصوص مصرف کنندگانی که فقط از محصول شرکت استفاده می کنند، سنجیده شود، همچنین تلاش شود تا فشارها و خواسته های گروه های حامی فعالیت سبز و حامی محیط زیست، انجمن های تجاری و غیره در خصوص تولیدات و فعالیتهای شرکت وجود دارد نادیده گرفته نشود.

پیشنهادات

فرضیه ۶: بعد تغییرهای تکنولوژیکی و فشار زنجیره تامین سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- همواره تلاش شود تا دانش و فناوری جدید به دست آمده و مورد استفاده در شرکت با دانش و فن آوری اصلی سازگار باشد؛ همچنین سعی گردد مدیران شرکت همواره سعی نمایند تا از فن آوری های جدید و به روز استفاده نمایند و نسبت به سایر شرکت ها و موسسات در زنجیره تامین در این خصوص پیش قدم باشند.

پیشنهادات

فرضیه ۷: محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد عملیاتی سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود تا اقدامات لازم در خصوص کاهش نرخ ضایعات شرکت صورت گیرد و همچنین تلاش گردد تا زمان سفارش دهی، زمان چرخه عمر محصول و زمان تحویل سفارش برای مشتریان قابل قبول باشد و منتج به رضایتمندی آنها شود.

فرضیه ۸: محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد بازار سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود تا اقدامات لازم در خصوص افزایش سهم بازار و ایجاد مزیت رقابتی برای شرکت سنجیده شود.

پیشنهادات

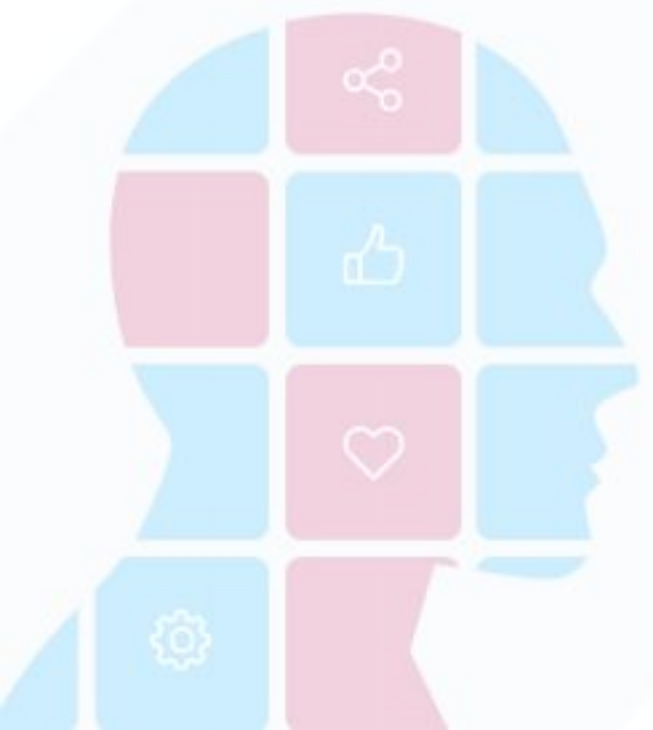
فرضیه ۹: محرک های سیستم تولید یکپارچه بر عملکرد پایدار سازمانی تاثیر معناداری دارد.

- پیشنهاد می شود مدیران به صورت دوره ای نسبت به ارزیابی عملکرد تامین کنندگان نسبت به معیارهای اجتماعی و محیطی اقدام نموده و در راستای کاهش اثرات اجتماعی و محیطی تولید محصولات، با تامین کنندگان مشارکت و همکاری فعال داشته باشند.

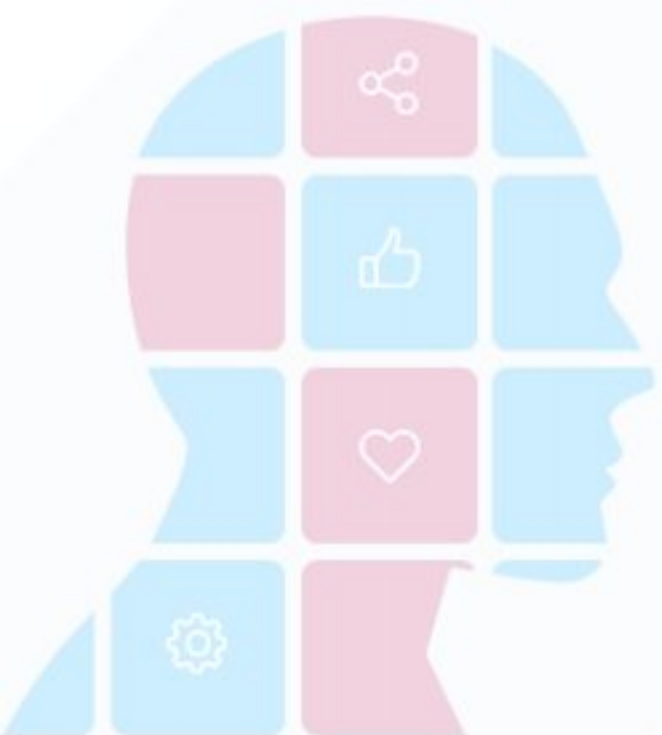
پیشنادهایی برای تحقیقات آینده

- پیشنهاد می‌گردد در خصوص این تحقیق از سایر پرسشنامه‌های استاندارد دیگری استفاده و یا مصاحبه و انجام تحقیق کیفی هم صورت گیرد.
- ملحوظ نمودن عوامل دیگر در تحقیقات آتی که امکان بررسی آنها در تحقیق فعلی بدلیل کمبود زمان امکان پذیر نبوده است
- پیشنهاد می‌شود با توجه به این که تحقیق حاضر، در خصوص شرکت مواد غذایی برتر انجام شده است، محققان بعدی چنین بررسی را در سایر صنایع غذایی در کشور انجام دهند، تا با مقایسه نتایج حاصل از تحقیقات مختلف در این زمینه اطمینان و اعتماد بیشتر در بکارگیری نتایج، حاصل گردد.

محدودیتها

- این پژوهش بصورت کمی انجام شده (پرسشنامه) که این باعث سلب آزادی پاسخ دهندگان در پاسخگویی به سوالات می شود که ممکن است همسو با نتایج تحقیق نباشد و اینکه می توان از ابزار جمع آوری دیگری مانند مصاحبه و مشاهده و همینطور روش اسنادی استفاده کرد.
- این پژوهش مختص به شرکت مواد غذایی برتر می باشد، پس تعمیم نتایج آن به صنایع غذایی دیگر امکان ندارد و یا با احتیاط بیشتری باید اعمال گردد که این خود محدودیت مکانی پژوهش می باشد.

باتشكر